

6868

۸۰۰

۱

۲۵۷

کوت

بسم الله الرحمن الرحيم

WWW.KETAB.IR

سرشناسه برنا، علی محمد، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآورنده سیری در عرفان عملی اسلام / تالیف علی محمد برنا.
مشخصات نشر قم: میررضی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری ۲۵۶ ص. ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک ۱۲۰۰۰ ریال ۲-۲-۹۸۶۶۹-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی فیپا
موضوع عرفان
رده‌بندی کنگره ۹۱۳۹۷ س ۴۵ ب / BP۲۸۶
رده‌بندی دیویی ۲۹۷ / ۸۳
شماره کتابشناسی ملی ۵۱۱۱۸۵۳

سیری در عرفان عملی اسلام مؤلف: علی محمد برنا

ناشر میررضی
ویراستار علمی و ادبی دکتر محمود حکم آبادی
شابک ۱۲۰۰۰ تومان ۲-۲-۹۸۶۶۹-۶۰۰-۹۷۸
قیمت ۱۲۰۰۰ تومان

E-mail: Borna12724@yahoo.com
www.Hajborna.ir

فهرست

پیش‌گفتار	۱۱
-----------	----

فصل اول: کلیات / ۱۳

۱. نیاز به عرفان	۱۳
۲. معنای عرفان	۱۵
۳. راه‌های کسب معرفت	۱۵
۴. عرفان نظری	۱۸
۵. عرفان عملی	۱۹
۶. تفاوت عرفان عملی و اخلاق	۱۹
۷. جایگاه عرفان عملی	۲۰
۸. عارف کیست؟	۲۶

فصل دوم: سیرو سلوک / ۲۹

۱. معنای سیرو سلوک	۲۹
۲. راه‌های سیرو سلوک	۳۲

فصل سوم: رابطه دین و عرفان / ۳۷

۱. منشأ عرفان	۳۷
۲. سیرو سلوک در گفتار ائمه علیهم‌السلام	۴۵
۳. دینداری و عرفان	۴۹
۴. شریعت، طریقت، حقیقت	۵۱

فصل چهارم: اهداف عرفان عملی / ۵۵

۱. معرفت حق	۵۵
-------------	----

۵۸.....	۲. انسان و معرفت.....
۶۰.....	۳. عشق به حق.....
۶۳.....	۴. آثار عشق حق.....
۶۶.....	۵. عشق حقیقی و مجازی.....
۶۷.....	۶. قرب به حق.....
۷۰.....	۷. رجعت به حق (لقاء الله).....
۷۵.....	۸. یقین و مراتب آن.....
۷۷.....	۹. فناء فی الله.....
۸۱.....	۱۰. بقاء بالله.....

فصل پنجم: عرفان و هدایت الهی / ۸۵

۸۵.....	۱. نقش نبوت در تحصیل معرفت.....
۸۶.....	۲. ولایت و نبوت.....
۸۹.....	۳. ولایت و امامت.....
۹۲.....	۴. نقش ولایت ائمه علیهم السلام در کمال انسان.....
۹۸.....	۵. نیاز به استاد در سلوک الی الله.....
۱۰۱.....	۶. علل نیاز به استاد.....
۱۰۳.....	۷. شرایط استاد.....
۱۱۶.....	۹. دوری از مرشدهای دروغین.....
۱۱۸.....	۱۰. نسخه طیب روحانی.....

فصل ششم: عبادت عارفان / ۱۲۳

۱۲۵.....	۱. فقه و عبادت.....
۱۲۶.....	۲. ذکر خدا.....
۱۲۷.....	۳. ثمرات ذکر خدا.....

الف. آماده شدن قلب	۱۲۷
ب. مطیع شدن قلب	۱۲۹
ج. نورانیت قلب	۱۳۰
د. محبت الهی	۱۳۰
ه. یقین	۱۳۱
و. آرامش قلب	۱۳۲
۴. شرایط ذکر و ذاکر	۱۳۲
۵. نماز بهترین ذکر خدا	۱۳۴
الف. اهمیت نماز	۱۳۴
ب. مقدمات نماز	۱۳۵
ج. توجه به حالات ائمه علیهم السلام در نماز	۱۳۸
د. حضور قلب	۱۳۹
ه. اعمال نماز	۱۴۵

فصل هفتم: تزکیه نفس / ۱۵۷

۱. مراتب نفس	۱۵۷
الف. نفس اماره	۱۵۷
ب. نفس لوامه	۱۵۸
ج. نفس مطمئنه	۱۵۹
۲. تزکیه نفس	۱۶۲
۳. راه تزکیه	۱۶۳
۴. معنای ریاضت	۱۶۵
۵. ریاضت‌های مشروع	۱۶۶
۶. پرهیز از ریاضت‌های نامشروع	۱۷۰

۱۷۳	۷. شرایط لازم در سلوک
۱۷۴	الف. مشارطه
۱۷۵	ب. مراقبه
۱۷۸	ج. محاسبه
۱۷۸	د. معاقبه
۱۷۹	هـ. مجاهده
۱۸۰	و. معاتبه

فصل هشتم: مقامات و حالات / ۱۸۳

۱۸۴	مقامات عارفان
۱۸۴	۱. توبه
۱۸۴	الف. معنای توبه
۱۸۵	ب. شرایط توبه
۱۸۷	ج. واجب بودن توبه
۱۸۸	د. مراتب توبه
۱۸۹	هـ. پذیرش توبه
۱۹۰	۲. ورع
۱۹۰	الف. معنای ورع
۱۹۱	ب. درجات ورع
۱۹۲	۳. زهد
۱۹۲	الف. معنای زهد
۱۹۴	ب. ستایش زهد
۱۹۵	ج. درجات زهد
۱۹۸	۴. فقر

۱۹۸	الف. معنای فقر
۱۹۸	ب. اختلاف فقرا
۱۹۹	ج. فقر و روایات
۲۰۲	د. موازنه میان فقر و بی‌نیازی
۲۰۳	۵. صبر
۲۰۳	الف. معنای صبر
۲۰۵	ب. مراتب صبر
۲۰۶	ج. فضیلت صبر
۲۰۷	د. راه تحصیل صبر
۲۰۹	۶. توکل
۲۰۹	الف. معنای توکل
۲۱۰	ب. فضیلت توکل
۲۱۱	ج. درجات توکل
۲۱۳	۷. رضا
۲۱۳	الف. معنای رضا
۲۱۴	ب. فضیلت رضا
۲۱۷	حالات عارفان
۲۱۷	۱. محبت
۲۱۹	الف. محبت در قرآن و روایات
۲۲۰	ب. خداوند متعال، تنها محبوب حقیقی
۲۲۰	ج. اسباب محبت خداوند متعال
۲۲۲	۲. خوف و رجا
۲۲۴	الف. معنای خوف

۲۲۴.....	ب. انواع خوف
۲۲۶.....	ج. درجات خوف
۲۲۷.....	د. فضیلت خوف
۲۲۹.....	هـ. معنای رجا
۲۲۹.....	و. انواع رجا
۲۳۱.....	ز. فضیلت رجا
۲۳۲.....	۳. شوق
۲۳۲.....	معنای شوق
۲۳۵.....	۴. انس و اطمینان
۲۳۵.....	الف. انس
۲۳۷.....	ب. اطمینان
۲۳۸.....	۵. مشاهده
۲۳۸.....	الف. مشاهده قلبی در دنیا
۲۳۹.....	ب. مشاهده قلبی در آخرت
۲۴۰.....	ج. راه‌های رسیدن به مقام مشاهده
۲۴۲.....	۶. یقین
۲۴۲.....	الف. معنای یقین
۲۴۳.....	ب. مقام یقین
۲۴۳.....	ج. نشانه‌های اهل یقین
۲۴۶.....	د. مراتب یقین
۲۴۹.....	سخن آخر
۲۵۱.....	فهرست منابع

بسم الله الرحمن الرحيم

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّ عَلَى ذَاتِهِ بِذَاتِهِ وَتَنَزَّهَ عَنْ مُجَانَسَةِ مَخْلُوقَاتِهِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَالسَّلَامُ عَلَى بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ»

انسان با شناختی فطری که از خالق خود دارد، دائماً در تکاپوی یافتن اصل خود و بازگشت به سرچشمه هستی و کمال بی نهایت است و آرزوی رسیدن به این حقیقت نهان، وجود او را بی قرار ساخته و در سیل خروشان شیفتگان وصال دوست با تمام وجود در حرکت است؛ از همین رو هرگاه غیر او را مقصد و آرزوی خود قرار می دهد و به تمنای غیر او حرکت می کند، چون به آن دست می یابد آن را سراب یافته، تشنگی او افزون می شود؛ زیرا آرامش قلب آدمی در ملاقات خداوند متعال و انس و آشنایی با اوست. «لَا تَسْكُنُ النَّفُوسُ إِلَّا عِنْدَ رُؤْيَاكَ».

آنچه در این میان مهم است، آشنایی با راهی است که با پیمودن آن می توان به مقصد رسید و از انحراف و سقوط در دام شیطان و وسوسه های نفس مصون ماند و این راه غیر از راه قرآن و اهل بیت پیامبر ﷺ نیست. «قال رسول الله ﷺ: انی تارکُ فیکم الثَّقَلَینِ کتابَ اللَّهِ وعِترتی اهل بیتی ما ان تَمَسَّکْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا».

۱. امام سجاد علیه السلام، الصحيفة السجادية، ص ۴۱۹.

۲. الخراز القمی، کفایة الاثر، ص ۱۶۳.

در این نوشتار سعی در بیان مبانی عرفان و سلوک از نظرگاه قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام است و آنچه در این راه ما را کمک می‌کند، توجه به سلوک عملی عارفانی است که از چشمه زلال ولایت سیراب شده‌اند و در پرتو شعاع آن، چشم دلشان به مشاهده انوار حقیقت روشن شده است و به دور از ابداعات اهل تصوف، تنها با ملازمت شریعت اسلام و سیره ائمه معصومین علیهم السلام و التزام به فقه جعفری، قلوبشان پاک شده و جان‌هایشان سرشار از شوق و محبت دوست و جایگاه اسرار الهی گردیده است.

در هنگام تألیف کتاب، پاره‌ای از مسائل، ذهنم را مشغول می‌ساخت و تصمیم مرا در ادامه کار سست می‌کرد؛ لذا به کتاب خدا پناه بردم و از آن نور ساطع طلب راهنمایی نمودم که پاسخ داده شد: «كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا، مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا». از این جهت امیدوار شدم که با عنایت قطب اهل معرفت، حضرت ولی الله الاعظم، حجت بن الحسن المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف بر قلم بی‌مقدار این بی‌بضاعت کلماتی جاری شود که خشنودی آن بزرگوار را در پی داشته باشد؛ ان شاء الله.

علی محمد برنا

تابستان ۱۳۸۸

تویسرکان